

שומרי משמרת הקודש

גיליון
קל"ח

תמוז תשפ"ו

גיליון חודשי לחיזוק והתעוררות בענייני 'מורא מקדש' ותפילה - ישיבת טל תורה

מלב אל לב

התבוננות לאור התקופה

חבר יקר!
שלום וברכה

כפי שהבנתי ממך מכמה וכמה פעמים, שהמכתבים החודשיים נוסכים ויוצקים בך עידוד וחיוזק לשמירת הדיבור בתפילה וענייני תפילה בכלל.

שמחתי לשמוע שהטרחת אינה לשוא. הלא כך מתפללים אנו בכל יום - 'למען לא ניגע לך', ויהי רצון מלפני ה' שיתן תמיד את הכוח והיכולת להתחזק ולחזק את הזולת בענייני עבודת ה' ולהביא קידוש ה' בכל מעשינו ובשמירת קדושת התפילה. הידיעה כי דברי אינם נופלים על אוזניים ערלות, נותנים לי עידוד וחיוזק להמשיך, שמעתי פעם וכבר דיברנו על זה בעבר, ש'עידוד' מלשון עוד ועוד, זוהי התוצאה של עידוד, להוסיף יותר ויותר.

אולם בד בבד, לצד כל זאת הבנתי ממך שהמכתב לחודש סיון גרמה לך מעט שברון לב.

לקראת סיום המכתב הזכרת נקודה חדשה ונוקבת, שאם רואים חתן צעיר תקופה קצרה לאחר נישואיו שהשלים בית לא נראה שם טוב, זה סימן גרוע וכו', כמו כן הבאתי לדוגמא שעלינו לבדוק את עצמנו כיצד אנחנו נראים בתקופה שלאחר זמן מתן תורתנו. האם ניתן עדיין לדבר אודות המתנה הגדולה שקבלנו מחדש, או שזו משימה בלתי אפשרית. כלומר האם הנישואין שהתקיימו בחג השבועות היו קשר של קיימא ובניין עדי עד, או שמא...

לאחר שהתבוננת בנושא, אתה רואה את התוצאות, נפשך עגומה עליך וגורם לך שברון לב.

צר לי, אך כמובן שלא זו היתה כוונתי, כל מטרתי היא רק לבנות ולחזק ולא להיפרך חלילה.

אך לגופו של עניין נראה שאין כל סיבה להישר ולסגת אחור, אדרבה התבונן מעט בנקודה שאציג לפניך ותראה שלהיפרך, גם כעת הנך יכול להתרומם.

תאר לעצמך, אדם נסע ליריד ורכש סחורה משובחת במחיר מציאה, הוא חוזר לביתו ומשום מה הסחורה נותרה במקומה במאוזים, הוא עדיין לא השתמש בה, עבר יום ועוד יום עד שכמעט ושכח שהיה ביריד, לאחר תקופה שוחח בפני ידידו כי הוא מתקשה בפרנסתו, אינו רואה נקודת אור להרחיב את מקור הכנסותיו, החבר שידע על אותה נסיעה ועל הרכישה הרווחית ביריד, הזכיר לו את המאורע, הסחורה עדיין קיימת וממתנה שתסחר בה בוודאי תניב לך רווחים טובים, ותראה ברכה והרחבה במעשי ידך.

בחג השבועות, זמן מתן תורתנו קבלנו את המתנה הגדולה והיקרה, קבלת התורה ועול מצוות ה'. קיבלנו כוחות שמיימים עילאיים לשמור ולעשות ולקיים את כל מצוותי. מתנה זו נותרה חקוקה וחרוטה בעומק הנפש, היא נמצאת בתוככי ליבנו, אלא שבצוק העתים כמעט ונשכחת מאתנו, היצר המממא את הלב, מנסה בכל כוחותיו להשכיח מאתנו את הרכוש הגדול שהעניק לנו הבורא ית' ש ביום קדוש זה.

קח זאת לתשומת לבך, גם אם עברו ימים ותוצאות קבלת התורה אינן ניכרות, נראה לך שהכל פרח ועבר כלל היה, אך דע וזכור שהאוצרות הטובות שמורות בקרבך, צריך רק לפתוח ולעבוד איתם.

נמצאים אנו בחודש תמוז, מחצית החודש השנייה כרוכה במאורעות מורכבים וסובכים שעברו על עם ישראל במשך הדורות. במשנה בסוף מס' תענית מפורטים 'מִשְׁמֵר הַדְּבָרִים אֲדָרָתָא וְאֲבֻתֵינוּ בְּשִׁבְעָה עֶשְׂרֵי בְּתָמָה', מציגים אנו ומייללים שבקרב נצא מהם לאור גדול, אך עד הישועה מוטל עלינו ללמוד מהם לדורות, המאורע הראשון מתוך החמשה 'נִשְׁתַּבְּרוּ הַלְיוֹחוֹת', בוודאי אין צורך להזכיר לך בעקבותיהם השתבר, חז' מנכים זאת בביתו קשה וחרף, 'עלובה כלה שזינתה בקרב חופה', כמרד הפסוק נָדָה נָתַן רִחוֹ, 'הגם שהמאורע התרחש ארבעים יום לאחר מתן תורה, בכל זאת מכונה זמן זה 'עד שְׁהִמְלַךְ בְּמִסְבּוֹ', שהיו עדיין בתוך המסיבה של מתן תורה, והיה מה שהיה.

לאחר מתן תורה מגלה משה רבינו לעם ישראל את המטרה והיעוד למאורע האדיר והנשגב של מעמד הר סיני 'נִבְעָבְדָה תִּהְיֶה יְרֵאָתוֹ עַל פְּנֵיכֶם לְבִלְתִּי תִּחְסְאוּ', באותו מעמד הקב' כביכול מגלה את שאיפותיו מעמד ישראל ימי ית' וְהָיָה לְכֶבֶד זֶה לָהֶם לִיְיָאָה אֹתִי וְלִשְׁמֹר אֶת כָּל מִצְוֹתֵי כָּל הַיָּמִים', הרי לנו מקדשנו והימים האלו יתהפכו לששון ולשמחה ולמועדים טובים במהרה בימינו אמן.

עלה והצלח

כנגד אותו חילול ה' נורא שאירע בימים ההם, כשאנו עומדים בתקופה זו בסמוך לקבלת התורה ועול מצוותיה, נתחזק ונתאזר בתוקף ובעוז ביראת ה' תורה לקדש שם שמיים, במיוחד בא הדבר לביטוי כשהזמן גרמא, בשעת התפילה, כשאנו עומדים ביראה ונשמרים ונזהרים במורא מקדש ובכבוד התפילה, תהא שמירה זו וזכות לקרב את גאולתנו ובניין בית מקדשנו והימים האלו יתהפכו לששון ולשמחה ולמועדים טובים במהרה בימינו אמן.

מאחל בכל לב
ידידך ומוקירך

דברים אחדים

להבדיל בין הקדש ובין החל

כסיל שאינו מצליח להבדיל בין השניים.

גדעון ידידי היקר, ראשית, לו היית שואל את המפגינים לפני כמה שבועות, הם היו טוענים בדיוק להיפך, הם התקוממו נגד עושק הציבור שיפגע בכל כיס, אתה מפגין נגד מה שהוא רק חשש וספק נזק בריאותי של אוכלוסייה מסוימת בלבד, בעיניהם אין זו סיבה לעצור את סדר היום.

אך מלבד כל זאת, אויל לא ידוע לך אבל זה החוק הלבש, כל אחד זכותו להפגין ולמחות על כל תחום כפי העולה על רוחו באותה מידה, אין שום הבדל על מה המחאה ועל מה ההתנגדות, לאם מחר יעלה על דעתך חזיונות שונות, במידה ותצליח לדבר על לבם של כמות מפגינים שיתייצבו למחות, תוכל לממש את זכותך החוקית ולצאת להפגנה, לחסום כבישים וכו', הם עוד אישרו וקבעו שללא הפרעה לסדר הציבורי, ההפגנה מאבדת כל משמעות. גם בזמני סגר בעקבות התפשטות נגיפים מסוכנים, בהם נאסר כל התקהלות ציבורית מחשש להדבקה וסיכון הציבור, יחד עם זאת הוחלט שהפגנות הן יוצאות מן הכלל ואי אפשר למנוע אותם, מכיוון שהם נחשבים עניינים חיוניים, עד כמה שזה נשמע מנוחך בעליל, אבל זו הקביעה החוקית.

אנו רצים והם רצים, כך הם פני הדברים כשדברי מחאה נובעים מתוך תחושות ונגיעות אישיות, הזעקה פורצת ממחשבות אדם ותחבולותיו ויצרי מעללי איש, לא מתוך ערכים ולא מתוך משקל מחשבה נבונה, לא טובת הכלל ולא תועלת הציבור, הכל מתוך שאיפה ורעבתנות להשגת תאוות היצר וחמדת הלב.

להבדיל בין קודש לחול ובין טומאה לטהרה, כשמדובר בערך עליון ונשגב שאין למעלה ממנו, למחות ולזעוק מתוך כאב בשעה שרואים מול העיניים כבוד שמיים מחולל. בחודש תמוז עולה בזיכרוננו התשלום הכבד שהוטל על עם ישראל כאשר לא מיחו בחוטאים באותו מאורע מביש של חילול שם שמיים נורא במעשה העגל, מאידך, בחודש שב' נולדים אנו במידה טובה מרובה אודות פינחס כשביצע את המעשה הנועז למען כבוד שמיים, בעקבות כך זכה לברית שלום וברית כהונת עולם, לו לאזרו אחרי.

כאשר בא אדם לגלול מאתנו או להזיק לנו חלילה, גם אם הוא איש נכבד ונשוא פנים אין זה מונע מאתנו למחות ולעצור בעדו, אין כאן בוש, אין שום רתיעה והימנעות, אין כאן עמידה מהצד והתחמקות, התחושה המתפרצת מתוך עומק הנפש שאם לא נמחה ונזעק עוללים מן להפסיד, גוברת על הכל, על כן נעשה ככל יכולתנו לעצור את הפסע.

כאשר נפסק במפורש בשר'ע (א"ח ס' ק"ד ס"ז) לא ישיח שיחת חלין בְּשִׁעָה שֶׁצִ' חוֹזֵר הַתְּפִלָּה, וְאִם שָׁח הוּא חוֹטֵא, וְגָדוֹל עֲוֹנוֹ מִנְּשֹׂא, וְנוֹעֵר יָד, אֵין כַּעַת שׁוֹם נִימוּק לְהַתְּבַיֵּשׁ, הַבוּשָׁה תִּהְיֶה עַל רֹאשׁ הַנִּכְשָׁל בַּחֲלִילוֹ כְּבוֹד שְׁמִי, כִּשְׁהַדָּבָר נוֹגֵעַ לִיבֵנוּ וְכוּאֵב לֵנוּ כְּבוֹד שְׁמִי, אֵין לֵנוּ לְהִיתָעֵק וּלְהִתְחַמֵּק, עֲלֵינוּ לְזַעֵק וּלְמַחוֹת, יַעֲזוּרָה לְהִיטֵף חֲמִיד מִמְּקַדְשֵׁי שֵׁם שְׁמִי.

שיירת הרכבים האין סופית הזדחלה לאטה, מגוון הצפירות מחרשות האוזניים בקול רעש גדול ארוכות וקצרות בצלילים גבוהים, לא יזירו ולא הגבירו את קצב הנסיעה במאומה, הם רק העצימו את המהומה ואי הסדר ששלט במקום. לצורך השלמה עם המצב והגעה לידי הבנה שלצד כל מורכבות וסיבוכ, יש מצב מסובך ומורכב ממנו, לאחר כמה דקות נעצרה התנועה לחלוטין.

זה הזמן להכיר דרכי בני אדם הנוהגים בדרכים מגוונות, חלקן אף משעשעות, יש שהכינו עצמם מראש לנסיעות כאלה, ופורסים את העיתון על ההגה, אם אצלם הכל נעצר, לכל הפחות שידעו מה נוסע בעולם הגדול, הערכיים מביניהם יענינו בספרי לימוד המונחים ברכבם, מיועדים בעיקר לשעות פגיוות אלה, מאידך, ישנם אלה שיגבירו בכל כוחם את הצופרים בקול תרועה ושבירים במנגינות שונות, לא על מנת להשיג מטרה בתזוזת התנועה, אלא לצורך הפגת שעמום והרגעת עצבים בלבד, ישנם אלה שיצאו מהרכב ויחפשו אחים לצרה לבלות יחד את השעה הקרובה, יש את אלה שיגדפו ויחפרו את כל הגורמים בדבר ואת אלה שלא, מדוע תשתיות הכבישים לא ערוכים דיים למצבים סבוכים כאלה, ירטנו ויתאוננו על שהביאו אותם לשיבוש תכניתיהם וסדר יומם.

גדעון אילן הוא מאלה שמחויבים לדעת מיד את המניעים והגורמים לכל מצב, כעת הוא חייב לדעת מה קרה, האם תאונה, או שמא עבודות בכביש, בירור קצר העלה שמדובר בהפגנה, ידיעה סתמית זו לא מספקת את גדעון, הוא מוכרח לדעת מה גורם לה אנשים לצאת באמצע היום ולעצור כבישים מרכזיים, חברו מיקי גלעדי יודע תמיד הכל רגע לפני כולם, הוא בוודאי יוכל לספר לו במה מדובר.

ההפגנה היום נגד החלטת הממשלה להעלות את המחיר למוצרי הניקיון כרבע אחוז, ההחלטה הדרקונית לדעתם תפחית מהמכיס לכל משפחה כמה מאות שקלים במשך השנה, הם מנסים לעצור את ההשתוללות השלטונית חסרת הרסן לדבריהם, בינינו, מניסיון העבר כנראה שלא יצליחו לפעול מאומה.

גדעון חש כי דמו עולה בראשו - ובשביל שטות זו הם החליטו לשבש את התנועה לכמה שעות, לעצור מאות ואלפי עובדים, אנשים שקבעו פגישות עסקיות, יש הזקוקים להגיע בדחיפות ובמהירות לטיפול רפואי, אנשים מפסידים טיסות, לדעת, דוחף ביות, לבטל את כל אישורי ההפגנות המזוזות האלה.

לא התכוונתי להרגיז אותך, שאלת, קיבלת תשובה, אויל תעשה גם אתה הפגנה כנגד ההפגנות - הפטיר מיקי בנימה של היתול.

במפגש בין מיקי גלעדי לגדעון אילן כמה שבועות לאחר מכן, סיפר גדעון כי היה נוכח בהפגנה באותו יום.

ההפגנה הייתה בחסימת עורק ראשי במרכז הארץ, הכבישים באזור היו מושבתים לכמה שעות, מטרת ההפגנה הייתה נגד מתן אישור לחקלאים ע"י משרד החקלאות להרכיב חומר מסוים בגידול קישואים וצנן ועוד מפירות האדמה, במטרה לזרז את הגידול ולתת להם מראה מעולה יותר, אולם מתחקירי אחת המעבדות יוצא, כי יש חשש שחומר זה יכול לגרום נזק בריאותי בקרב ציבור המעשנים מגיל שמונים ומעלה.

אכן, על ההפגנה שמעתי כבר, מה שמעניין אותי באיזה צד של ההפגנה היית?

מה ההשאלה, ברור שהייתי בצד המפגינים, לא ייתכן שחקלאים יעשו ככל העולה על רוחם, יתפרעו ללא כל מעצור בחוסר התחשבות ורגישות עבור בצע כסף, על חשבון בריאות הציבור.

סלח לי גדעון, אבל אני ממש לא מבין אותך, אך לפני מספר שבועות נדמת ורתחת על קיום הפגנה בצורה של חסימת תחבים מרכזיים, זה משבש את חיי הציבור, גובל בפיקוח נפש ועוד שלל טענות סבירות והגיוניות, מה קרה פתאום שדעתך היצוקה קורסת כמו ידך, שהשתנת בהפגנה, חסמת עורקים ראשיים, שמא פרץ מזכרונך את מה שפיץ דיבר ואוזני שמעו...?

אתה מיתמם מיקי, או באמת לא מבין, מה ההשוואה בכלל, אני התקוממתי נגד הפגנות על דברי הבל, על מה הפגינו שם, על כמה שקלים, כסף הולך כסף חוזר, אני מדבר אתך על מפגע בריאותי שיכול להיקבע במשך החיים, אל תאמר לי שהנך באמת

חֲזָקוּ וַיֵּאמֶר לִבְכַּכֵּךְ

האצרת

גיליון זה יוצא לאור במטרה לחזק את קדושת התפילה ולא להיפרך ח"ו, ע"כ בבקשה ממך נא לא לקרוא בו בשעת התפילה

רננו צדיקים

עבודת התפילה בצל צדיקי הדורות זי"ע

ויעמד פינחס ויפלל

אמרות טהורות מעוררות בענייני תפילה וביאורי תפילה, מאת

הגה"ק רבי פינחס הלוי איש הורוויץ זי"ע

מפרנקפורט

בצל הפלאה, המקנה, פנים יפות עה"ת, ועוד

ליוםא דהילולא - ד' תמוז - תקס"ה

תפילה שיוכל להתפלל כראוי

וְאֶתְחַנֵּן אֶל ה' בְּעֵת הַהוּא. י' מלת לאמר על דרך שאחז"ל 'המתפלל צריך שיאמר בתחלה ה' שפתי תפתח, וענינו כי התפילה היא כאילו עומד בהיכל המלך ומבקש מן המלך, ואם יחשוב האדם באמיתות מחשבתו גדולת הבורא אשר סביבו נשערה מאוד, ויכיר בשפלות האנושי יאחזהו הפחד והרעדה לאין תכלית עד כי יהיה כאלם לא יפתח פיו, לולי העזר מאת ה' לפתוח פיו וז' ש' טרם יקראו ואני אענה, שצריך עזר מאת הבורא להיות התפילה שגורה בפיו כמו שיבאר עוד, וזה שתקנו לומר בתחילה ה' שפתי תפתח שצריך להתפלל בתחילה שיענה ה' שיוכל להתפלל, וז' ש' עוד הם מדברים ואני אשמע, כיון שהתפילה היא שגורה מאת הבורא ודאי תפילתו מקובלת כמו שאמר ר' חנינא [ברכות לד ע"ב] אם שגורה תפילתי בפיו יודע אני שהוא מקובל, וז' ש' דוד המלך ע"ה אני קראתיך כי תעניני אל הט אונך לי וגו', דהיינו כיון שזה ש' אני קראתיך - הוא בעצרתך [כי תעניני] - שאוכל להתפלל לפניך, א"כ הט אונך לי כיון שתפילתי שגורה ממך, וז' ש' וְאֶתְחַנֵּן אֶל ה' בתחלה שיעניני ה' שתהיה שגורה בפיו לאמר, פר' ואתחנן

יצה"ר קודם התפילה וגם אחר התפילה

מה שאמר חז"ל ב' עיון תפלה' בברכות דף ל"ב ונ"ה, ופירש"י 'שמעיון שתעשה בקשתו לפי שהתכוון בתפלתו, ותוס' פ' אין עומדין פירשו הא דקאמר אין אדם ניצל מעיון תפלה היינו שאינו מעיין ומכוין בתפלתו, ושני הפירושים אמת כי בתחלה רוצה היצה"ר לערבב מחשבתו שלא יתכוין בו, וכיון שרואה שאינו יכול לו אז מביאו לידי גאווה ומשבח תפלתו שבזה פונה מחשבתו מכוונה הראויה, פר' וישלח

הבנת פ' המילות ללא כוונה לשמיים, לומד התפילה ואינו מתפלל

שאמר הכתוב 'ענן כי נגש העם הזה בפיו ובשפתיו כבדוני ולבו רחמ ממני ותהי יראתם אותי מצות אנשים מלומדה', כי עיקר התפלה הוא בכוונה הלב ואז ע"ה הכוונה שהוא החיות מעלה את גוף הדיבור, ולפי עוצם הכוונה והפחד כעומד לפני המלך כן הוא החיות שבו, אבל בלא כוונה הוא כגוף בלא נשמה [של' מסכת תמיד] ומבלתי יכולת להנשא מן הארץ עד לשמים, וצריך שיהא החיות שהוא המחשבה כוחו מרובה לשאת את הדיבור, ע"כ אמר שלמה המלך ע"ה כי האלקים בשמים ואתה על הארץ על כן יהיו דברך מעטים, דהיינו שיהא המחשבה כחה מרובה להעלות גוף הדיבור עד השמים, ואף אם מבין פירוש המלות אם אין מכוין לבו לשמים כראוי אינו אלא כלומד את התפילה ולא כמתפלל, וז' ש' ותהי יראתם אותי מצות אנשים מלומדה' ע"כ כבדוני בשפתם שהם כבדים מבלי חיות לשמים, ופירשנו בזה מה שאמר שלמה המלך ע"ה 'ירא אתה' בני ומלך עם שונים את תתערב, והיינו שאחז"ל [שבת י.] זמן תורה לא דוד וזמן תפלה לחוד ואין לערוב זה עול שאמר שיקבל עליו עול מלכות שמים ביראה לא דוד לימוד בעלמא שהוא המערב זמן תפילה בזמן תורה כי לכל אחד יש זמן קבוע שהתפלה היא כמדבר לפני המלך, פר' ויחי

ג' ההכנות לתפילה, למעט קנאה, תאוה, כבוד

והם כנגד שלשה דברים שאמרו חז"ל [ברכות לא.] בתפילה, 'שלא יתפלל אלא מתוך כובד ראש' - דהיינו הכנעת הגאות והכבוד, ומתוך 'שמחה של מצוה' - שהוא מיעוט העצבות והכנעת הקנאה, ומתוך 'לכלה פסוקה' - שהיא מיעוט התאוה כמ"ש [רמב"ם הל' איסורי ביאה פכ"ב, כ"א] שאין התאוה מצויה אלא בלב הפנוי מן התורה, פר' אחרי

תפילה שלא יסית היצר לעשות ע"מ לקבל פרס

ולפי שדרך היצה"ר כשרואה אדם רוצה לעשות מצוה או ליתן צדקה הוא מסיתו שיעשה ע"מ לקבל פרס, או בצדקה בשביל שיתעשר, והוא הפסד גדול בשכר המצוה, ... וזה שתיקנו בתפילה המעביר שנה וכו' ודבקנו ביצר טוב ובמעשים טובים וכוף את יצרנו וכו', שיכוף את היצה"ר שלא להסית אותו שיעשה ע"מ לקבל פרס, פר' לך לך

תפילה שיוכל לתקן בתשובה להשלים מעשיו

מה שתיקנו בתפילה שלפני תהלים, 'ואל תקחני מהעולם הזה קודם זמני עד מלאת לי שבעים שנה באופן שאוכל לתקן אשר שחתתי', ולכאורה יפלא וכו' מי שזקן כבר שבעים שנה לא יאמר כן, ומה זה באופן וכו', אך המובן בזה שמי שעבר כמה ימים ולא תיקן בהם הוא זקן בלא ימים, וצריך לעשות תשובה ולהשלים בעסק התורה וישים לילות כימים יותר מן המחוויב, וזהו שאפילו מי שהוא זקן מבקש שיראיו ימיו שישבו בתשובה וישלים אשר שחת בבטול תיקונו, פר' חיי שרה

ביאור במאמר חז"ל לכולל תפילה על החולה בתוך שאר חולי ישראל

אמרו חז"ל [שבת יע"ב] 'המתפלל על החולה צריך שיכלול אותו בתוך שאר חולי בני ישראל', נראה הטעם בזה מפני שאחז"ל [ויק"ר י.] ה' תפילה עושה מחצה' ולמדו ממש שהתפלל על אהרן כשהתאנף ה' להשמירו ותועיל תפילתו למחצה בניו, ואמרו עוד שהפרט היא מחצה מן הכלל דכתיב 'לאהרן ולבניו' - 'מחצה לאהרן ומחצה לבניו', והכי קי"ל [וינא יז ע"ב], נמצא כשמתפלל ותועיל תפילתו לרפאותו רפואה שלימה, צריך שיכלול אותו בתוך שאר חולי ישראל, וזאת תפילתו עושה מחצה שיתרפא רפואה שלימה, והוא מחצה מתפילתו שהכלל הוא המחצה, אבל צריך שיכווין שאותו מחצה תהא זה שמתפלל עליו, פר' תולדות

טעם שצריך להקדים תפילה לצרה

אמרו חז"ל [סנהדרין מד ע"ב] שצריך להקדים תפלה לצרה שנאמר [איוב לו, יט] הִצַּדְךָ שוֹעֵךְ לא בְּצָד, והוא הדבר שאחז"ל [מגילה יג ע"ב] כשהקב"ה מכה ישראל מקדים רפואה למכה,

והטעם בזה שבשעת הצרה אין התפלה נשמעת כ"כ כדכתיב [איכה ג, ח] גַּם כִּי אֶעֱקֹק וְאֶשְׁעֶק שְׁתָּם תִּפְלְתִּי, וצריך להקדים התפילה לצרה ואף גם זאת כי בעומק הצרה לא ירגיש הכאב כדי לבקש רפואתו, ופירשנו בזה מה שאמר דניאל 'הטה אלקי אונך ושמע פקח עיניך וראה שוממתינו', והוא כי בעת הצרה והוא דמיון החולי שנחלש כוחו מכובד החולי, ואין קולו נשמע עד שצריך להטות האוזן אליו, וכן הוא בגלות המד שאין כח בתפילה לכוון לבו שיעלה למעלה, ע"כ אמר 'הטה אונך ושמע', וגם כי מכובד הגלות אין מרגישין הכאב והוא מכובד החולי שאינו יודע מה כואב לו, וצריך הרופא להבחין בעצמו מה הוא הכאב, וז' ש' פקח עיניך וראה שוממתינו', כי מרוב הגלות אנו שוממים ואין אתנו יודע במה לבקש רפואתנו, פר' שמות

השי"ת בחמתו מעורר את האדם להתפלל ולעזוק לפניו

ואת צעקתם שמעתי מפני נוגשיו כי ידעתי את מכאוביו (שמות ג ז), כבר כתבנו לעיל כי בכבוד הגלות במצרים לא היו יכולין להתפלל שהיו שקועים עווד הם מדברים ואני אשמע, כי כשמיכין מרגישים עיקר כאבם, ובחמלת ה' עליהם וידע את מכאובם העיר אותם בצעקם מפני נוגשיהם, וע"י זה נתעורר לבבם לצעוק לפני ה' על שורש נשמתם, כענין שאמר הכתוב [תהילים קב, א] 'תפלה לעני כי יעטוף ולפני ה' ישובך שיוח', שע"י הלבוש של העוני נתעורר הפנימיות לשפוך שיוח לפני ה', פר' שמות

השי"ת מוכן להושיע ואעפ"כ מתאוה שיתפללו לפניו

ויאמר ה' אֵל מֹשֶׁה מַה תַּעֲשֶׂךָ אֵלֶי (שמות יד טו), והתרגום פירש 'מה תצעק אלי' - קבלית צלותך, ענינו ע"ד שאמר 'והיה טרם יקראו ואני אענה עווד הם מדברים ואני אשמע', כי כשמיכין האדם את לבו להתפלל כבר גלוי לפני הקב"ה ומחשב המחשבה למעשה, כמש"ה 'תכין לבם תקשיב אזניך', אלא שאחז"ל שצריך השבח הוא שיתפלל ואח"כ יושיע לו הקב"ה, כשאחז"ל במסכת תענית [כה ע"ב] שאמרו משיב הרוח ונשיב זיקא, והוא סימן שהקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים, והיינו דקאמר 'טרם יקראו ואני אענה' שכבר ענה אותם קודם הקריאה, אלא שרצון הקב"ה שידברו עוד ענין תפילתו מפני שנהנה ומתאוה לשמוע תפלתם, והיינו דכתיב 'עוד הם מדברים ואני אשמע' שאעפ"י שכבר עניתי אותם מתאוה אני שעוד הם מדברים, וכן אמר דוד המלך ע"ה 'רצון יראיו יעשה ואת שזעתם ישמע', שמתחילת רצונם להתפלל כבר מוכן השי"ת לעשות רצונם אלא שמתאוה לשמוע שזעתם ואח"כ יושיעם, אבל בזה שהיו עומדים בצרה ביראתם מאוד, לכך אמר לשון להבא מה שאתה רוצה לצעוק כבר בא אלי, והיינו שמפרש התרגום 'קבלית צלותך' מה שחשבת לצעוק כבר קבלית צלותך ובה אלי, פר' בלח

ע"י תפילה יזכה לבני חיי ומוזני, אעפ"כ שתלויים במזל

וְעִבְדְתֶם אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם וּבְרַךְ אֶת לַחְמְךָ וְאֶת מִימְךָ וְהִסְרְתִּי מִמְּךָ לַמָּקֶדָה מִקְרָבָה, לא תהיה מְשֻׁפָּלָה וְעִקְרָה בְּאַרְבָּעָה אֲת מִסְפָּר יְמֶיךָ אֲמָלָה (שמות כג), אמרו חז"ל [ועבדתם] 'אין מלך ש' לפרש מפני שאחז"ל 'בני חיי' ומוזנא לאו בזכות תליא מלתא אלא במזל', ואף שאחז"ל 'אין מזל לישראל' כבר פירשו דהיינו שע"י תפילה עולה למעלה מן המזלות, כדכתיב גבי אברהם [בראשית טו, ה] 'ויצא אותו החוצה' פירשו חז"ל 'שהגבירו למעלה מן המזלות' והיינו שעל ידי וְעִבְדְתֶם - דהיינו עבודה בלב שהיא התפילה, יברך את לחמך - דהיינו מזונא, וכן אחז"ל בעירובין [מא] 'שהעניות מעבירין על דעתו וכו' למאי נ' למבעי דרחמי עליו, ועוד אמרו בבב' [קמנ] 'כל ימי עני רעים', והא איכא שבתות וימים טובים, ומשיה שנינו וסות תחילת חולי מעיים', והיינו דאמר וְהִסְרְתִּי מִמְּךָ מִקְרָבָה - שתנצלו מן העניות ואמר 'לא תהיה מְשֻׁפָּלָה' - דהיינו בנים, ומ"ש בנקיבה הוא לרבותא דאף שאין האשה מצווה על פריה ודביה וכ' ש' איש דמצווה, ואמר 'את מספר יְמֶיךָ אֲמָלָה' - דהיינו חיים, ששלשה אלו תזכה ע"י העבודה שהיא התפלה, פר' משפטים

התפילה בשבת לא תהיה כתפילה בימות החול

...שיקדש בדיבור בשבת, כמו שאמרו [שבת קיג ע"ב] 'דבר דבר' - שלא יהיה דיבור של שבת כדיבור של חול, ואולי הכוונה על ריבוי דברי חול לבד, דאם כן הול' שלא ידבר בשבת דברי חול, אלא הכוונה הוא שיקדש את פיו ולשונו בקדושה יתירה, בין בלימוד בין בתפלה, כגון שלשה ראשונות ששוין בשבת כמו בחול, יתקדש בשבת יותר מבחול, כי הכל תלוי בקדושת המחשבה, בזה מובן מ"ש הכתוב 'שירו'ל' שיר חדש תהילתו בקהל חסידים', כי השיר עצמו שהיא התורה לא תשתנה לעולם, אלא ההפרש הוא לפי כוונת פה המדבר, כמו שיש הפרש בקדושת המלאכים שאמרו אומרים כשם שמקדישים אותו בשמי מרום, אפילו הכי יש הפרש בין קדושת אמירתם לאמירתו, והיינו שאמר, שהשיר חדש יהיה במה שיהיה, תהילתו בקהל חסידים, כי תהילתם יהיה למעלה מתהילת המלאכים, וכענין זה אמר, שלא יהיה דיבור של שבת כדיבור של חול, שאפילו אותו דיבור של חול עצמו כשתדבר אותו בשבת יהיה בקדושה יתירה, פר' יתרו

בכל מצב שהוא, אל ימנע עצמו מן הרחמים

ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם, אחז"ל 'איה עבודה שהיא בלב הוא אומר זו תפילה', והנה מ"ש 'בכל נפשכם' משמע דקאי ג"כ על העבודה שתהיה עבודת התפלה בכל נפשך, כענין שנאמר 'כי אליך ה' נפשי אשא', ואמר 'אשפוך את נפשי', והנה מ"ש 'לבבכם' היינו כמ"ש בפרשה ראשונה 'בכל לבבך' - בשני יצריך, וכמשחז"ל 'שאסור לאדם לאכול עד שיתפלל שנאמר 'לא תאכלו על לבבך', ואמרו עוד 'עד שאדם אוכל יש לו שני לבבות', וז' ש' לעבדו בכל לבבכם' - בשני לבבות קודם שיאכל, 'ובכל נפשכם' - הוא ג"כ מ"ש 'בכל נפשך אפילו הוא נוטל את נפשך', וירמוז בזה מ"ש חזקיה 'מקובלני אפילו חרב חדה מונחת על צוארו אל ימנע עצמו מן הרחמים', וז' ש' אפילו הוא נוטל את נפשך, פר' עקב

איזוהי דרך ישרה לעורר הלבבות

לכן, כמו שאמרו חז"ל 'חבא ליטרה מסייעין אותו'.

השיחה הסתיימה, במשך שעה ארוכה היה קהל הנאספים רתוק ומחובר לנאומו מלא התוכן של הרב צ"ר. שמעיה וואסערשטיין, רבים מתוך הציבור ניגשו בזה אחר זה להודות לרב על הדברים המאלפים שבוודאי יביאו להם תועלת לכל חייהם. חלקם הביעו את תודתם ברגש על השיחה שיצאה מעומק הלב בלהבות אש קודש, הדרשה הצילה אותם מדרת שחת.

הרב גרשון הלל שיינגארטן שליט"א מאנשי החינוך באחת הישיבות החשובות בארץ ישראל, גם הוא כאחד הנוכחים באסיפה הדחופה היה קשוב ולא הפסיד כל הגה מנאום חוצב הלהבות של הגה צ"ר שמעיה שליט"א, את השאלה שמעסיקה אותו בנושא, בדעתו לשאול כשהרב יהיה פנוי בביתו, זו שאלה שמצריכה כובד ראש.

לאחר שקבע זמן כניסה אל המספיער 'ר' שמעיה, הופיע הרב גרשון הלל בביתו, לאחר שברכו זה את זה בשלום הציגו 'ר' גרשון הלל את שאלתו.

ר' ראשית, באחי להודות מעומק הלב על הדרשה המדהימה לפני כמה ימים, הדברים הנלהבים ללא ספק ייכנסו בלב השומעים ויפיקו את תועלתם, מלבד עצם הכרת התודה שיש לי לכבוד הרב, על להודות בהכרת טובה כפולה.

זאת אמר, זיכני הקב"ה והעמיד אותי כמשיג אתי כמשיג אורי, במחילה מכבוד תורתו, ואלמדו רבינו, תורה היא וללמוד אני צריך, האם זה הדרך להחליט את יסודות היהדות, האם כך צריך להחזיר שורשים יסודיים, כמה קשה יהיה לנו בחיים אם נשתמש באותם מכשירים, מה טוב ומה נעים נרגיש בחיינו האישיים אם ניבדל מהם, האם לא מן הראוי להדגיש בעיקר כי זהו רצון השי"ת ועלינו כיהודים יראי ה' מוטלת חובה לקיים כל מצוותיו, בין אם אנו מבינים אותם בין אם איננו מבינים, מה רבה חוכת הגדולה בחכמת מעצם קיום מצוות ה' ומשמעיה ממה שהזכיר אותו בתורתו, האם לא חשוב יותר להבליט את השכר והעונש האמיתיים לנצח נצחים, אמנם הרב הזכיר עניינים אלו בתחילת דבריו, אך עיקר הדרשה נסובה בציון ובהדגשה ייחודיים על התחושות האנושיות, המעולות והשליליות, וכי הם עיקר ייעודנו ממטרטנו בקבלת עול תורה ומצוות, שוב אבקש מחילה על ההעזה, וכל ששאלתי, אך ורק כדי לדעת כיצד לחנך את התלמידים.

ר' גרשון הלל, אשריך שאתה עוסק בחינוך, להחזיר תורה ויראת שמים בקרב הצעירים בניו של הקב"ה, מה גדול ערך המדריך את הדור הבא לעבודת השי"ת, שאלה טובה שאלת, לכאורה עלינו להדריכם ולחנכם ביסודות איננים מוצקים וערכים אמתיים, עד כמה אנו בונים את חיינו הרוחניים הנצחיים, פחות להדגיש את הטוב הגשמי והרוחני לחיי עולם הזה.

אענה לך בשאלה, הלוא הנך קורא קריאת שמע שלוש פעמים בכל יום, בפרשה שנייה מדובר על שכן קיום המצוות - והנה אם שמע תשמעו אל מצותי וגו', ונתתי מטר ארצכם בעתה וגו', כמו"כ גם העונש לזה שאינו מקיים - השמרו לכם פן יפתה לבבכם וגו', והנה אף ה' בכם ויצדק את השמים ולא יזיקה קטור וגו', יש להתבונן מדוע ייחדה התורה את השכר והעונש על ענייני עולם הזה, השאלה ידועה כבר מרבותינו הראשונים ז"ל והרבה תירוצים ופירושים נאמרו בזה.

אשאל אותך שאלה נוספת, על הפסוק במשלי - 'קרה היא מפנינים' שנאמר כלפי התורה, דרשו חז"ל (הוריות י"ג), 'קרה היא מפנינים - מכהן גדול שנכנס לפניו לפנים', פירש על זה אחד מגדולי הדור הקודם, מדוע הוציא חז"ל את הפסוק מפשוטו, מה חסר בפשוטו של מקרא שהתורה יקרה מפנינים, וביאר זאת במשל, אם נתאר ארמון גדול ויקר ערך, מאוד מוגן כי יהיה למר שהוא יקר ושוה יותר מאיזה צעצוע חסר חשיבות, ניתן לעשות ערך והשוואה רק בדברים דומים במידת מה, על פי זה, הלוא התורה הקדושה רוחנית עילאית, רמה ונשגבה לאין ערוך, אם כן אין שום מקום וערך להשוואתה לפנינים גשמיים, ומה שהכריח את חז"ל לדרוש שהיא שווה אף יותר מעבודת כהן גדול שנכנס לפני ולפנים, על אף שהיא עבודה יקרה ורוחנית ונשגבה מאוד, אעפ"כ, התורה היא יקרה ונעלית יותר מעבודה קדושה זו.

מה אתה אומר 'ר' גרשון הלל על הרעיון הזה?

פירוש מדהים ועצום, התמיהה בפסוק היא באמת פלא, כיצד ניתן להשוות כלל בין התורה לכמה פנינים גשמיים, הביאור הנפלא שופר אור על הפסוק ודברי חז"ל.

אם כן, נשאלת השאלה, הלא ידוע כי אין מקרא יוצא מידי פשוטו, ופירושה של המילה 'פנינים' הם כפשוטם, אם כן, חוזרת השאלה כיצד שלמה המלך בחכמתו משווה בין ערך התורה הק' לבין פנינים גשמיים.

אכן, שאלה חזקה, מרוב התפעלות מהווארט המדהים, לא שמתי לב שבעצם לפשוטו של מקרא, התמיהה נשארת במקומה.

אמנם כמובן שכל דברי חז"ל אמת, דברים חיים וקיימים וניתנה התורה להידרש באופנים רבים עד אין קץ, כך דרשו חז"ל, כדי שידעו ויבינו דושי התורה ועובדי ה' במעלת וחביבות התורה שהיא נשגבה יותר אף מעבודת החביבה כעבודת כהן גדול לפני ולפנים, אולם מכיון שהתורה ומצוותיה מיועדות לכל ישראל, לכל לאנשים פשוטים שאינם ברי השגה גבוהה, בעיניהם עדיין לא השכילו להבין כי התורה גבוהה ונשגבה לאין גבול וחקר, ייתכן כי באונייהם שומעים זאת ללא הרף אך עדיין אינם מרגישים זאת במוחש, בעיני איש פשוט, הזהב והפנינים הם המוחשים, אותם אומ משמש, אותה אומ מרגיש בחיי יום הגשמיים, הם היקרים ביותר בעיניו, הם בעיניו כערך רב משמעות, וכדי שגם אדם תחיל להשכיל כי התורה הקדושה נעלית ורבת הערך הרבה מעבר לכל דבר גשמי לאין ערוך, עבורו אמר שלמה המלך, דע לך כי התורה הקדושה 'קרה היא מפנינים' וערכה לא יסולא בפז, כך גם אמר דוד אביו בספר תהלים 'טוב לי תורת פיך מאלפי זָהָב וְנָכֶסֶף, כך אכן ניתן לשאול, וכי זה ההשוואה לתורה רוחנית עילאית נשגבה, הלוא עלבון וחזון להעריך אותה שהיא יותר מאד ובסוף עוברים ונפסדים, התשובה שאלו המילים להחזיר את הנקודה, אפילו בקרב אנשים פשוטים.

אם תבוא לזרז ילד קטן שציצית לעשות או כן וכך מאידך להזהיר ולאיים עליו שלא יעז לעשות משהו מסוים, אם יועיל אם תבטיח לו שרשרת ילחומים יקרה, בעיניו הם כדבר פחות ערך לעומת צעצועים גדולים מוחשיים בעיניו, כמו כן כשהילד עלול להיכנס למקום סכנה, הסברים לא יועילו כעת, האיום היחיד, שאם יתקרב לשם יקבל סטירה, על אף שלאמיתו של דבר מהי סטירה קלה כלפי הסיכון האמיתי שעלול לקרות לו, הוא הדבר גם כשמדובר כלפי שכן ועונש על קיום התורה ומצוותיה, התורה יועד לכל בן ישראל לא הפשוטים ביותר, גם אותם מזהירה התורה שאם ישמעו בקול ה' יתן ה' את מטר הארץ בעתה, יהיה שפע גשמי ולא יחסר מאומה, מאידך, אם לא יקיימו, ייעצר השפע ו'ו יגלו מעל אדמתם וכו'.

היכל הכינוסים הענק היה מלא מפה לפה, קהל הנאספים היו קשובים ומרותקים, הסיפורים וההיאורים שעלו בזה אחר זה מתוך כאבם ודמם של רבים מאחינו בית ישראל, הם מסמרי שיער ומחזירות כל לב, הדברים השפיעו עמוק על לב הנוכחים, אי אפשר להישאר שווה נפש וקר מזג, נוכח אותם מקריים אשר כל שומעם תצלילה שתי אוניו.

הכנס נועד לאסיפה חינוכית דחופה אודות פגעי הטכנולוגיה, במרכז הנואמים היו נאומי המרטיט עור פרוצת הדור, מנהיגי וצדיקי הדור צ"ל ויבלח"ט מתחבטים זה שנים רבות כיצד בחסד עליון ברוב כשרון וטעם, אך בעיקר מתייחדים שיחותיו הנלהבות בהיותם דברים היוצאים מנהמת לבו, הוא זועק את הדברים בבחינת 'הוא היה אומר'.

הרב וסרשטיין פתח את הדרשה במאמרי חז"ל ורבותינו גדולי הדורות ז"ע על החובה להתריע עור פרוצת הדור, מנהיגי וצדיקי הדור צ"ל ויבלח"ט מתחבטים זה שנים רבות כיצד להתמודד ולהילחם בשטן המשיחית של הדור האחרון, יצר הרע מתלבש בכוחותיו הנבזים להפיל ולדחות נשמות ישראל מקדושתם באופן מבהיל ביותר, מימות עולם לא היתה כזאת בישראל, במשך הדורות היו מלחמות שמד נוראות, כוחות הטומאה גברו ולחמו על הקודש, אך לא היו מקיפים את כל ישראל בכל העולם כולו כנע הצרעת המחריד שמשותלת בפרעות על פני תבל בדור הזה.

רבי שמעיה נשנן מבכי כשסיפר אודות משפחה שהוא מכיר מקרוב, ראש המשפחה אברך יקר שביקרים מתמיד ועובד ה' כל רואיו ומכיריו ציפו וייחלו שעם השנים בוודאי יצמח לאחד מגדולי הדור הבא, אברך צדיק שלא עיניו אדומות והוויית העולם, כל ימיו היה מונח בעוד סוגיא ועוד הלכתא, רעיותו בת אחד מתלמידי חכמים הגדולים בעיר, בני הזוג זכו למשפחה ברוכת ילדים בלעה"ר, כולם ילדים טובים מחונכים היטב כראוי לבית יראי ה', לימים, אחד הילדים נזקק לטיפול רפואי מתמשכים, מכורח המציאות ולמשך יעוץ עם רב רשע אבי המשפחה מכשיר נייד מסוגן ומאושר, הביקורים התכופים לאורך שעות ארוכות אצל רופאים ומרפאות וכו', התישו אותו מאוד, כך שלא היה ביכולתו לעיין בספרים בזמני ההמתנה הארוכים, בתחילה צירף למכשיר קצבי שיחות שיעורים וניגונים למלאות מעט את השעות הריקות, ברבות הזמן, 'חבר טוב' גילה לו כיצד לפרוץ את מחסום הסינון של אותו מכשיר, על מנת לצפות בסרטי רבנים ואדמו"רים בלבד, פעם אחת הועלה שלא מתכוון מראש ראייה, מכאן הדרך היחידה מטה מטה, לא אלאה את הציבור ואקצר בתהליך הכואב, לאחר פחות משנה הבית התפרק רח"ל, אתו עמו נסחפו שלשה בניו הגדולים שהלכו בעקבותיו ה' ירחם, הוא הסכים לתת לט לזוגתו רק לאחר שהוכנסו לו בחוזה חתום כי הוא פטור מכל עול הפרנסה של אשתו וילדיו.

כאן הריב רב שמעיה את קולו בדקעה כאבתו והנחה מעומק הלב, מן יכול לשער גודל הצער וייסורי הנפש של אשה בודדה לצד שמונה ילדיה, שנאנקת מצער ומתנוודת במקום למקום ואינה מוצאת פתרון למצוקתה וייסוריה, קופות הצדקה המצויים כיום, משתתפים רק בחלק מההוצאות המרובות, כל זאת 'הודות' לאותו מכשיר מתוכם, נחש הצפע הארסי - סיכס הרב בכאב.

הרב וסרשטיין המשיך בספור נוסף - המקרה הבא הגיע אלי לצערי בשבילם חמורים של הסיפור ולדאבוננו לא נגמר טוב, בחור ישיבה שעבר משבר מסוים, איזה קושי במשפחתו הטרידה אותו והוא איבד את החשק מהלימודים, במקום לשתף אחד את רבני הישיבה שלכטח היא מעוררים ומחזקים את רוחו, את התחמק מהישיבה עד שצא מקצוה מבני גילו שפיתו אותו להתחבר אליהם ולרכוש מכשיר משוקף, 'הוא גילה חדש' רח"ל, ההידרדרות וההיסחפות אחרי הסחי והמייאוס היו במהירות, עד שבאחד הימים נמצא לדאבון כל לב, לאחר ששם קץ לחייו.

רבות! האש בוערת בלהבות עצומות בראש כל חצות, המגפה משתוללת ואין חסיונות לאף אחד, צדיקים מדורות קודמים אמרו שטרם ביאת המשיח ימתח הקב"ה חבל להיאחז בו וינער אותו, מי שחזיק חזק יינצל ויזכה לאוואלה שלימה, ולהיפך... עם ישראל חזקו ותחזקה לעמוד כצוק איתן, למען חיינו ולמען דורותינו.

אולם לצד כל אלה, מה לנו לרוש ולהתבוסס כל כך בחלקה ס'ור מרע' על אף שאמורים אננו לדעת אותם על מנת שימששו עברנו התרעת סכנה בשעת ניסיון, אולם הבה נעסוק גם בחלק ה'עשה' טוב', ש באמתחתי סיפורים לרוב בחלק הטוב, היותו והיבדלות מכשירים פסולים אלה.

לאחרונה פגשתי יהודי שהחזיק מכשיר כזה, שאלתי אותו בשביל מה הוא צריך, כמובן שהתשובה הייתה לצורכי פרנסה וכו', ביקשתי שיגיד לי בכנות, כמה זמן הוא משתמש בזה שלא לצורכי פרנסה, ולאו דווקא לדברים אסורים ממשי, ענייני בילוי וביטול הזמן, הנמכרות לחדשות, עוד ועוד דברי שטות ובל ורעות רוח, בתחילה ניסה להתווכח שכל אלה אינם גוטליים ממנו זמן רב, אולם לאחר שביקשתי שיבדוק זאת במשך יומיים, לאחר יומיים חזר אלי כשהוא בהלם, הוא לא האמין כמה שעות הולכות להבל וריק, שכנעתי אותו שיעזוב את המכשיר למשך חודש אחד, זה היה קשה לו אך הסכים, לאחר כחודש הוא שב אלי, מודה לי מקרב על שהחזרתי לו שעות פנויות לימוד התורה, שהחזרתי לו את בני משפחתו היקרים, עד עתה בקושי התנהג אליהם, הראש נקי יותר מכל החדשות המיותרות, הוא החליט נחרצות שעל אף שנראה לו שעדיין יצטרך להתמודד עם קשיים וחוסר נוחות מסוימים, הרווח עולה על הכל והוא נחוש בדעתו להתנתק לגמרי ממכשיר זה.

לקראת גנוס שחני יכול להעיד עליו, מדובר במקרה חמור של שלום בית שהיה על סף התמוטטות, מתוך חקירה לעומק בפרשה, הגעתי למסקנה כי הגורם העיקרי הוא המכשירים המגואלים שמחזיקים שני בני הזוג, על אף שלא רצו להודות בכך, אולם לאחר דין ודברים ושכנועיה אין סופיים הסכימו השניים להתנתק מהמכשירים, תוך זמן קצר השלום שב על כנו, בסייעתא דשמיא.

לפני כמה חודשים נשלח אלי בחור צעיר שנתפס ברשת ורכש כלי טמא, הוא היה מחובר כל היום לקבוצות שונות, הוא התמכר לכלי המשחית עד שכמעט ולא עשה דבר במשך היום, גם כשהיה אוכל היה מבטיש בכוחו כאחוז שיגעון, אולי קיבל הרגע 'הודעה דחופה', שעות השנה הופיעו, עד כמה זמן היה מתעורר ודבק במכשיר שלא פסיד 'הודעות חשובות', לאחר לחץ מצד הוריו שיזאיל בטובו להיפגש אתי, ראיתי שאכן המצב חמור ביותר, אך הסוף הטוב שבסיפור, לאחר טיפולים שרשניים יאות להשליך את המכשיר המכשיל, תקופה לאחר מכן הוא בא נרגש כולו, להודות מקרב על החסד הגדול שנעשה עמו, כעת התחיל לחיות באמת - כלשונו.

יש לי עוד סיפורים להכביר להראות את העומק הטוב בתחום זה, אלה המראים בידור את האור הטוב, שגם בדור ירוד חבלו וכלו עדיין לא אפסה תקווה ח'ו, מלבד הנחת רוח האיה העצומה שזה עושה בשמיים, כל סיפור שכזה מעורר ומעניק כוחות נפש לרבים שגם הם טועמו את הטעם הטוב, להגיע לליים מתוקים אמיתיים הן ברוחניות הן בגשמיים, כל שכן שנותנים עוז וגבורה שלא להיגרר אחר פיתוי היצר ושליחי לגת חתילה אל הבלשמים הארסיים וההרסניים הללו.

לקראת סיום ההרצאה, סיכס הרב שמעיה במילים קצרות, בחלק ס'ור מרע', עד כמה החובה מוטלת עליו להציב תמיד כנגד עיניו ולשנן השכם והערב את הסכנה האיומה הנשקפת לכל מי שמתקרב אליו לזמן קצר למכשירים מזיקים ומסוכנים אלה, אין שום ביטוח לאף אחד, רק כסיל ובעד יריב עובד נפש לומר 'ל'ז לא יקרה', בדברים אלה אין חסיונות לאף אחד, הם הפילו רבים וטובים מאידך, לא פחות מכך, בחלק ה'עשה טוב', כיצד לשמח ולעודד עצמנו בלב ובנפש, לעמוד כצוק איתן בהחלטות אמיצות, שיהיה ברור כשמש, לא עוררין ולא שום צל של ספק, כמה החיים טובים מתוקים ומאושרים לאלה שמתנזרים כליל מכלי המיאוס והזוהמה, גם אם לעתים תהא נראק קשה ומכביד, אך הרווח גדול הוא אין לשער ואין לתאר, כל בר דעת מוכן לשלם הרבה יותר עבור חיים בריאים ומתוקים, אין רצון שיעורנו הקב"ה יתן לכולנו את הכוחות הנדרשים

מבט אל התפילה

זוויות ראייה שונות על ענייני התפילה

לך דמיה תהלה

ביותר, שביטוייה המוחלט הוא העמידה בדממה מול המלך. כאשר המלך הופיע ואליפי אנשים עצרו את נשימתם מתוך יראה והכנעה, הוכח שכל ההכנות נשאו פרי. אך הפוחז הזה, בהמשך דיבורו, הראה כי כל ההכנות לא נגעו בו כלל, הוא לא סתם דיבר, בדיבורו הוא ביטא מרד מוחלט במלכות, הוא זלזל בכל המאמץ הקולקטיבי, החליט שהוא עומד מעל הכל, ולא השכיל להבין את המשג הבסיסי של מורא מלכות. אדם שאינו מסוגל לשתוק מול הוד המלך, מראה שאין בליבו שום הכנעה למלכות - ודינו של מורד כזה הוא מוות. הכנעה

השתיקה והדומייה הם ביטוי עז לתחושת התבטלות והכנעת השותק, הבה נתבונן באהרן הכהן עת ששני בניו הסתלקו - "בקרובי אקדש", מטבעו של אדם בעת כזאת, בהיות שני בניו מתו מוטלים לפניו, הלא בוערת בקרבו להבת רגש מלהטת, רגשי כאב צורבים עד עמקי הנפש, הכאב והגיון מוצאים להם דרכם בבכי ובמספר, בזעקות שבר ואנחות יגון, ואילו אהרן הכהן עליו השלום לא שעה אל שלהבת הרגש הבוערת כאש להבה, לא הרים את קולו בבכי, "יידום אהרן" דממה מוחלטת מתוך קבלת גזר דין שמים באהבה והכנעה מוחלטת, בדומייתו ביטא אהרן את הכנעתו השלמה כלפי הבורא.

כאשר האדם ניצב בתפילה לפני מלך המלכים, הדומייה המוחלטת שלו מפני דברי חולין היא ההצהרה החזקה ביותר על אפסיותו מול גדלות הבורא. השתיקה ברגעים אלו אינה נובעת מחולשה או פחד, אלא מתוך יראת רוממות מוחשית - יראה שממלאת את כל ישותו של האדם עד שהמילים האנושיות, הקטנוניות והיומיומיות פשוט קופאות על שפתיו.

הדומייה היא ביטוי להבנה העמוקה ש"לך דומייה תהילה" (תהילים סה, ב). עצם ה"דומייה" היא ה"תהילה" שעל ידה הוא מכיר במלך, ויותר מכך התהלות, הנוכחות האלוהית היא כל כך אינסופית ונשגבה, שכל ניסיון להכניס אליה את רעשי העולם הזה נחוזה כחילול הקודש. השתיקה אומרת: "אני מכיר בכך שאתה המלך, ואני העבד, אין לי פה לדבר דברים משלי, כל כולי מבוטל להוד מלכותך". היא יוצרת מקום מקודש שבו רק המלך קיים, וכל דבר אחר בטל ומבוטל.

לעומת השתיקה המרוממת, אדם שבוחר לדבר דברי חולין באמצע התפילה ובתוך היכל המלך, אינו מבצע סתם "עבירה" קלה, הוא חוטא בכפירה מעשית במלכות.

כנאמר בתיקוני זוהר (ח"י לג') "רשיעייה אדחין מתמן (נדחים מפניו ד')", ולא יחיה לון שאלתין דלהון (ולא נותן להם מבוקשם), אלא עלייהו איתמר (ישעיה א' ב') מי בקש זאת מידכם רמוס חצרי, ואלין אינון רשיעייה, דהוו מבזין למלאכ בצלותהון (והם אותם הרשעים המבזין למלך), דמנחן למשמעי צלותא, ומסקין לה על שיחה בטלה (שמפסקין את התפילה אליו בשביל שיחת חולין).

כיצד ייתכן שאדם יעמוד מול בשר ודם, מלך רם ונישא, ובאמצע דבריו יפנה את גבו ויתחיל לפטפט עם חברו על ענייני שוק ומסחר? מעשה כזה לא ייחשב כטעות, אלא כבזיון מכוון, כהכרזה מפורשת שהמלך אינו חשוב בעיניו, וכאותו פוחז בעיירה שנגזר עליו דינו להמית, וק' בן בנו של ק' במלך מלכי המלכים שמבזר למלך ועליו נאמר "מי בקש זאת מידכם רמוס חצרי".

כאשר האדם עושה זאת בתפילה, בדיבורו הוא כאילו אומר: "המלך אינו נמצא כאן כרגע, אין פה מלכות ואין פה מורא". זוהי כפירה בנוכחותו של הקב"ה, משום שהמדבר מעדיף את הבלי העולם הזה, פוליטיקה, עסקים, או שיחות בטלות, על פני עמידה מול השכינה, הוא מראה שכל ההכנות, בית הכנסת, הסיידור, הטלית והתפילין היו רק תפאורה חיצונית, ובתוככי ליבו אין טיפה של יראת כבוד אמיתית, יעמדו הדברים לנגד עיניו לחיזוק והתעוררות להכנעה מוחלטת למלך מלכי המלכים הקב"ה.

מאת: "הכותב", אלעד ח'ן

השמועה פשטה בסמטאות הצרים של עיירת הגבעה כמו אש בשדה קוצים, המלך הגדול, השליט רם המעלה שאן שמעו הלך לפניו מקצה הארץ ועד קצה, עומד לבקר בעיירתם הנידחת, מרגע זה, פשטה בעיירה תזזית של יצירה, חרדה וציפייה משכרת.

חודשים ארוכים לא ידעו בני העיירה שינה מהי. נגרים מומחים קילפו את קליפותיהם של עצי אלון עתיקים, ניסרו ואיחו, עד שהקימו בשער העיר במה מפוארת שגולפו בה אריות ונשרים מוזהבים. הנשים שקדו לילות כימים על אריגת שטיחי קטיפה אדומים כדם, שנפרשו לאורך הרחוב הראשי כדי שפרסות סוסיו של המלך לא יגעו בעפר הארץ. חנוונים קרצפו את קירות האבן, צבעו את המשקופים בתכלת עמוקה, ותלו פנסי שמן צבעוניים שהפכו את הלילות ל"לילה כיום איר".

האוויר בעיירה היה רווי בריחות של מאפים משובחים, תבלינים נדירים שנרכשו בדמים מרובים, וניחוח מרקחת בשמים שנרקחה במיוחד לכבוד בואו של המלך. כל תושב, מקטן ועד גדול, חסך מפיו כדי לקנות בגדי משי ורקמה. העיירה כולה התלכדה סביב מטרה אחת: ליצור את המפגן המושלם של כבוד ומלכות.

והנה, הגיע היום המיוחל. השמש ניצבה במרכז השמים, שולחת קרניים של זהב על פני העיירה המצוצצת. אלפי התושבים עמדו צפופים, כתף אל כתף, לאורך שדרת השטיחים, לבושם הדר, הם במיטב מחלצותיהם, פניהם מתנוחות, ונשימתם עצורה.

לפתע, נשמע קול תרועת חוצצרות הכסף מן המרחק, האדמה ערדה קלות תחת פסיעותיו של משמר המלכות, ואז, הופיע המרכבה המוזהבת, ובתוכה ישב המלך, עוטה גלימת ארגמן, כתר לראשו, ומבטו מלא אהדה של קדומים.

באותו רגע, כאילו יד נעלמה לחצה על שעון הזמן, נפלה על העיירה דממה מוחלטת. לא היה זה סתם שקט, זו הייתה דממה יצוקה, כבדה, מוחשית, אלפי אנשים עמדו מבלי להניע עפעף, מבלי להשמיע הגה, אפילו הרוח בצמרות העצים נדמתה כמי שפסקה מלנשב, יראת הכבוד של המלכות שרתה על הכל, וכל אדם חש את אפסיותו מול תפאורתו והדרו של המלך.

אך בתוך ים הדממה המקודשת הזו, בעק לפתע קול צורם. היה זה זלמן, אחד הפוחזים בעיירה, אדם ריק מתוכן שמעולם לא ידע עול מהו, הוא עמד שם, ידיו בכיסיו, חיוך אווילי נסוך על פניו, וכאילו לא קרה דבר, המשיך לפטפט בקול רם, להשמיע בדיחות תפלות וללעוס פולי פול ברעש גדול. חבריו ניסו לרמוז לו, למשוך בשרוולו, לרגע לומר לו בעיניהם, אך הוא בשלו, המשיך בשאון דבריו, מזלזל ברגע הנשגב.

עוד באותו ערב, לאחר שהמלך פנה לארמונו הזמני, נאסר הפוחז באזיקי ברזל והובל אל בית הדין הגבוה של העיירה, גזר הדין שנקבע לו על ידי שופטי המלך היה חד משמעי - מוות. ביום המשפט, התייצב להגנתו עורך דין ממולה, נואם בחסד עליון, שניסה להציל את חייו של מרשו בכל מחיר, הוא נעמד מול חבר השופטים, הרים את ידיו ותהה בקול גדול, מעורר פליאה:

"על מה יצא הקצף הנורא הזה? הלא מרשי לא שלף חרב נגד המלך! הוא לא ניסה לפגוע במאבטחי המלכות, הוא לא גנב מאוצרות המלך, ואפילו לא חירף את שמו של הוד מלכותו! סך הכל מדובר באדם פשוט, קצת טיפש, שלא הפסיק לדבר, האם על דיבור גרידא יש לדון אדם למיתה? מה ראו הדיינים על ככה, להחמיר בדינו עד כדי כך?"

פנה אליו זקן השופטים, מבטו חמור וקולו מהדהד בחלל האולם, והשיב לו:

"שמע נא, פרקליט נכבד, אילו היה המלך עובר בפתע פתאום, ביום חול רגיל, והפוחז הזה היה מדבר לתומו - ניחא, אבל הבט נא סביבך, חודשים ארוכים עמלו תושבי העיירה, השקיעו את כל ממונם, מרצם ונפשם, כדי להכין את הקרקע לבואו של המלך, כל ההכנות הללו - הבמות, השטיחים, הבגדים, נועדו כולן להביא את האדם למצב אחד ויחיד - ליראת הכבוד הבסיסית

החשך מבט אל התפילה

להשלמת הנושא נראה לצרף עוד מפסוקי תהלים המדברים אודות מעלת וחביבות התורה, דוד המלך מתאר את מהות התורה הק' בדברים נשגבים: תורת ה' תמימה משיבת נפש, עדות ה' נאמנה מחכימת פתי, פקודי ה' ישרים משמחי לב מצות ה' ברה מאירת עינים, יראת ה' טהורה עומדת לעד, משפטי ה' אמת צדק יחדו, אולם כל אלו עדיין גבוהים ונשגבים מעיני האיש הפשוט, בעיניו, הזהב והממון הם החשובים ויקרי הערך, המאכלים המתוקים הם הערבים לחכו, גם כלפי האיש הלז מכריז דוד המלך ואומר, דע! לא הנחמדים מְזֶבֶז וּמְזֶבֶז וּמְזֶבֶז ומתוקים מְדָבֶשׂ וּנְפֶת צוֹפִים, בא גם אתה והתקרב אל התורה הקדושה היקרה החביבה והמתוקה מכל דבר שבעולם.

מכיון שזיכו אותך משמיימים להיות איש חינוך ולשאת דברים בפני הצעירים, חשוב מאוד שתדע כללים אלה, שאלת ר' גרשון הלל, מהי הדרך הנכונה לזוז את הציבור להיבל מאותם כלים או למנוע אותם לבל היינו לגשת אליהם חלילה, ברור שכלפי בעל השגה והבנה אפשר לדבר ברמה גבוהה יותר, עד כמה עצומה ונשגבה נחת הרוח שגורמים לאבינו שבשמים וכו', אך לגבי הציבור בכללותו, יש להדגיש את החשיבות הטובים הנשמיימים בעולם הזה למי שנשמר ונזהר ואת ההיפך למי שמתפתה רח"ל. נקודה חשובה זו נוגעת לכל תחום ונושא, כשנבאים לחזק לתורה ומצוות ויראת שמים, אתפוס דוגמא שמדובר הרבה אודותיה, למשגיח ביישיבה יש להניח שיצא לך לא פעם לעזור על הנושא של שמירת הדיבור משיחה בשעת התפילה, יש שידגישו וכל שיחנחם תהיה עד כמה גדול וחשוב לקדש שם שמים ומה גדול ומרובה שכרו מן השמיימים, לעומת זאת עד כמה חמור עונש המחלל שם שמים, וללא ספק ודאי וברור שיש להביא מאמרים אלה לציבור וללמד אותם על הנושא היקר והחשוב, עד כמה הקפידו גדולי הדורות על זה.

אולם לדעתי, כשמדברים לכלל הציבור, לצד כל זאת יש להקדיש ולהדגיש במקום מרכזי את הנושא בצורה שדברנו, דהיינו לציין ולהבליט עד כמה שמירה זו מוהילה לבנייה וקומתו של האדם, כמה פעמים עלה בלבו וזיהה רוצה שהתפילה תהיה רוחנית יותר, שירגיש יותר מחובר לתיבות התפילה, שיחוש יותר דבוק בקונו בשעה ששופך שיה לפניו, שיכול להתפלל ללא מחשבות זרות, מה יכול לעשות ליישום השאיפה, שמירה איתנה שלא לדבר בכל התפילה מתחילתה ועד סופה ללא פשרות מועילה ביותר לכל התחושות המרוממות הללו, מה טוב ומה נעים כשאדם מעמיד שעה זו פניה מכל עסק חולין, שי בידו זמנים קדושים במשך היום להתרומם מכל הבלי העולם הזה והוא הרועש והגועש, בנוסף על כולנה נותנת קבלה זו חוסן נפשי לאדם שיכול לעמוד איתן ולשלוט ביצרו בהחלטה ברורה ויציבה, שהוא שולט על פיו ולא להיפך, לעומת זה, אותו אחד שעדיין לא השלים בנפשו להתאפק ולא נותן רסן וחומר אחד לפניו, עד כמה יוצא נפסד ונכשל בכל הנ"ל. הדיבור אודות הרוח והתחושה התנועתית בחייו, יורזו אותו להתחיל ולעלות במסילה הנכונה בעז"ה.

בסיום דברי אבהיך נקודה חשובה ולהוציא ממכלל טעות, אין הכוונה לשים במקום בולט ולזוז רק בסיפורי ישועה וניסים שקורים בעקבות הקפדה על קדושת בית הכנסת ושמירת כבוד התפילה או לאיים בעונשים חמורים של מקרי העולם רח"ל, על אף שסיפורים אלה מצויים למכביר, אמנם נכון להזכירם ולפרסמם לספר גבורות ה' ונפלאותיו לשומרי מצוותיו, אך ריבוי הדיבור סביבות עניינים אלה מוציאם את עיקר התכלית מהיעד והמטרה, מצוות ומעשים טובים אינם תחליף להשקעה ממונית וכד' עבור רווח אישי, כספי או רפואי וכו'. עיקר ההדגשה אמורה להיות בהתרוממות הנפש הרוחנית של האדם כאמור, והגם שגם זו אינה נקראת ממש לשמה, על זה ודאי ייאמר מתוך שלא לשמה בא לשמה, אאחל לך הצלחה וברכה בעבודת הקודש לנטוע יראת ה' בלבבות ישראל בנועם וברצון בסייעתא דשמיא.

גיליון זה נתרם ע"י ה'ב' המופלג בתור"ש מבחיירי ישיבתנו הק' הבה"ח החותן **רפאל אלטר הכהן דויטש** הי"ו לרגל שמחת נישואיו בסימן טוב ובמזל טוב בשעה טובה ומוצלחת יה"ר שיעלה הדיווג יפה לבנות בית נאמן בישראל לבנין עדי עד, דור ישרים יבורך וכל מילי דמיטב.

ציידה לדרך

...אינם מכונים לשמע תפלת החזן ולא על עניית אמן, אבל הם פונים לדבר זה עם זה דברים בטלים, ובאמת כל המדבר בשעת התפילה גדול עונו מנשוא, ולמה לא יקח קל וחמר בעצמו, אם הוא בא לדבר עם הדייט, הוא מכון לשמע את דברי חברו כדי להשיב לו על דבריו, ולפני הקב"ה אשר בידו נפש כח, הוא פונה ערך לדבר עם חברו, יש לך עון גדול מזה, לכן ראוי ונכון לעמך בכל קהל (בית הכנסת), איש אחד להזהיר את הקהל ולעגור במי שפחד בשעת התפילה, שבט מוסר פרק י"ז

י"ל ע"י מערכת 'שומרי משמרת הקודש' לחיזוק והתעוררות בעניין שמירת הדיבור בשעת התפילה **הזכויות הרבות נתונות למעתיקים והמפיצים לזכות את הרבים** **פסק: 03-6180410 • דוא"ל: shmh5775@gmail.com**